

Ministerie van Klimaat en
Groene Groei

Participatie- en Communicatieplan Nieuwbouw Kerncentrales

Meedenken in de periode tot aan de voorkeursbeslissing (het locatiebesluit)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
	Nieuwe kerncentrales in Nederland	3
	Waar komen de nieuwe kerncentrales?	3
	Meedenken	3
2	Participatie	4
	Waarover kunt u meedenken?	4
	Wie kan participeren?	5
	Hoe kunt u participeren?	5
	Extra participatie in de regio's	5
	Wanneer kunt u participeren?	7
	Wat wordt er met uw inbreng gedaan?	7
3	Communicatie	8
	Doel en doelgroep	8
	Hoe blijft u op de hoogte?	8
4	Vervolg	9
	Hoe verder?	9
	Meer weten?	9
	Begrippenlijst	10
	Bijlage I Stakeholderoverzicht	11
	Bijlage II Samenvatting participatieactiviteiten vanaf Voornemen en Voorstel voor Participatie	12

1 Inleiding

Nederland werkt aan het energiesysteem van de toekomst. Als onderdeel hiervan wil het huidige kabinet vier nieuwe kerncentrales bouwen. Het kabinet doet momenteel onderzoek naar een geschikte locatie voor de eerste twee nieuwe kerncentrales.

De komst van kerncentrales heeft impact op de omgeving. Denk hierbij aan mogelijke effecten van kerncentrales op het milieu, de leefomgeving, op veiligheid en gezondheid. Bewoners, bedrijven, organisaties en medeoverheden kunnen daarom meedenken. Hierover gaat dit participatie- en communicatieplan.

In dit participatie- en communicatieplan leest u hoe u kunt meedenken. Daarnaast leest u hoe u uw vragen, zorgen en ideeën kunt delen met de Rijksoverheid.

Tegelijkertijd met dit participatie- en communicatieplan publiceert de Rijksoverheid de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (cNRD). Dat is het onderzoeksplan waarin we onder andere beschrijven hoe en op welke locaties we een uitgebreid milieuonderzoek gaan uitvoeren. We publiceren ook een reactienota. Hierin reageren we op de reacties die we hebben binnengekregen op het voornemen van dit project.

Nieuwe kerncentrales in Nederland

Kernenergie draagt bij aan een betrouwbaar energiesysteem. Hierin komt onze energie van meerdere, verschillende energiebronnen. Zo worden we niet afhankelijk van één bepaalde energiebron. Ook zijn we minder afhankelijk van het buitenland. Kernenergie is een aanvulling op andere energiebronnen, zoals zon- en windenergie. Deze energiebronnen zijn afhankelijk van het weer. Kernenergie is dat niet. Kerncentrales kunnen bijna op elk moment een bepaalde hoeveelheid elektriciteit opwekken.

Niet als elke andere energiebron heeft kernenergie ook nadelen. Zo produceert kernenergie radioactief afval. De bouw van kerncentrales duurt lang en heeft impact op het milieu en de leefomgeving. De Rijksoverheid beperkt de nadelen van kernenergie zoveel mogelijk. Bijvoorbeeld door radioactief afval zorgvuldig op te slaan en te voldoen aan alle strenge eisen rondom milieu en veiligheid. U leest meer over de voor- en nadelen van kernenergie op www.overkernenergie.nl.

Besluiten over grote energieprojecten worden in Nederland genomen door het kabinet. Het kabinet Rutte IV heeft besloten dat er twee nieuwe kerncentrales moeten worden gebouwd. Het kabinet van Schoof gaat verder en kiest voor de bouw van vier nieuwe kerncentrales in totaal.

Waar komen de nieuwe kerncentrales?

De Rijksoverheid volgt een procedure om te besluiten waar de eerste twee nieuwe kerncentrales komen. We noemen dit de Projectprocedure. De Projectprocedure bestaat uit twee fases: de verkenningsfase, waarin we komen tot een voorkeurslocatie, en de planuitwerkingsfase, waarin we verder onderzoek doen op de voorkeurslocatie.

In dit plan leest u hoe participatie- en communicatie wordt georganiseerd in de eerste fase van de Projectprocedure, de verkenningsfase. De verkenningsfase van de Projectprocedure bestaat uit verschillende stappen, die staan beschreven in Hoofdstuk 2. In vier gebieden onderzoeken we locaties: in het Sloegebied (Borssele en Vlissingen) en Terneuzen, op de Maasvlakte II en in de Eemshaven.

We doen onderzoek naar de impact van twee nieuwe kerncentrales op het milieu en de leefomgeving. Op basis van de resultaten van de onderzoeken nemen de ministers van Klimaat en Groene Groei (KGG) en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) een locatiebesluit. Formeel noemen we dit de 'Voorkeursbeslissing'.

Meedenken

De komst van kerncentrales heeft impact op de omgeving. Dit kan vragen of zorgen oproepen. Maar het kan ook kansen bieden. Wat vindt u belangrijk als het gaat om de locatiekeuze voor twee nieuwe kerncentrales? De Rijksoverheid wil dit graag weten en meenemen in de Projectprocedure. Om zo een beter besluit te kunnen nemen.

Daarom organiseert de Rijksoverheid **participatie**. Met participatie bedoelen we dat iedereen die dat wil – bewoners, bedrijven, overheden en andere organisaties – kan meedenken. Hiervoor organiseren we verschillende activiteiten. In hoofdstuk 2 van dit plan leest u waarover u kunt meedenken en hoe dat kan. De Rijksoverheid neemt alle meningen mee in het proces. Dit betekent niet dat alle meningen gegarandeerd opgevolgd worden.

Wij vinden het belangrijk dat u voldoende kennis kunt opdoen en over de juiste informatie beschikt, zodat u goed uw mening kunt vormen. En dat u weet wanneer u kunt meedenken. Daarom zetten we op verschillende manieren **communicatie** in. In hoofdstuk 3 leest u hoe de Rijksoverheid u op de hoogte houdt over de komst van de eerste twee nieuwe kerncentrales en het participatieproces.

Op www.overkernenergie.nl vindt u meer informatie over kernenergie, kerncentrales, veiligheid, radioactief afval en andere onderwerpen. Ook leest u hier meer over de verschillende projecten rondom kernenergie en radioactief afval. En over de participatie- en communicatieplanning.

2 Participatie

In dit hoofdstuk leest u waar u over mee kunt denken. En ook waar al keuzes over zijn gemaakt. Daarnaast leest u hoe u mee kunt denken en wanneer, en wat we met uw inbreng doen.

Waarover kunt u meedenken?

Meedenken over de effecten van kerncentrales

De Rijksoverheid brengt verschillende effecten van de komst van twee nieuwe kerncentrales in beeld. U kunt meedenken over welke effecten de Rijksoverheid moet onderzoeken. En hoe we deze onderzoeken moeten uitvoeren.

Meedenken gebeurt in verschillende stappen in de verkenningfase van de Projectprocedure. Bij elke stap publiceert de Rijksoverheid één of meerdere documenten. Deze liggen dan *ter inzage*. Dat betekent dat iedereen kan meelezen en kan reageren. Hieronder leggen we de verschillende stappen uit en leest u waarover u bij elke stap mee kunt denken.

Stap 1: Voornemen en Voorstel voor Participatie (afgerond)

De eerste stap in de Projectprocedure was de aankondiging van het project. De Rijksoverheid publiceerde dit [Voornemen en Voorstel voor Participatie](#) begin 2024. Hierin legden we uit dat we twee nieuwe kerncentrales gaan bouwen. En dat we hiervoor een geschikte locatie moeten vinden. U kon meedenken over de locaties die de Rijksoverheid zou moeten onderzoeken. En over de onderzoeken die we daar moeten uitvoeren. We hebben 1.374 reacties ontvangen. Deze hebben we meegenomen in het onderzoeksplan (zie stap 2). In de reactienota die tegelijkertijd met dit plan is gepubliceerd, leest u meer over hoe de reacties zijn meegenomen. Deze stap is inmiddels afgerond.

Stap 2: (Concept) Notitie Reikwijdte en Detailniveau

De (concept) Notitie Reikwijdte en Detailniveau is het onderzoeksplan. Het beschrijft welke locaties de Rijksoverheid verder gaat onderzoeken en hoe we tot deze locaties zijn gekomen. Het onderzoeksplan legt ook uit welke effecten van twee nieuwe kerncentrales we in beeld brengen.

De concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau is nog niet definitief. U kunt meedenken over de volgende vragen:

- Ziet u - naast de in de concept NRD genoemde locaties - nog andere locaties?
- Welke effecten moet de Rijksoverheid volgens u onderzoeken om een besluit te kunnen nemen?

U kunt uw ideeën en suggesties delen door een reactie te geven op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Als de binnengekomen reacties zijn verwerkt, wordt het concept definitief.

Stap 3: Milieueffectrapport, Integrale Effectenanalyse en Ontwerp Voorkeursbeslissing

Bij de derde stap publiceert de Rijksoverheid de resultaten van de onderzoeken. Dit doen we in twee verschillende rapporten: het plan-milieueffectrapport (plan-MER) en de Integrale Effectenanalyse (IEA). Ook publiceren we de Ontwerp Voorkeursbeslissing met daarin de voorgestelde locatie van de twee nieuwe kerncentrales en de bijbehorende motivering.

Het plan-milieueffectrapport

We doen veel onderzoek naar de effecten van kerncentrales op het milieu en de leefomgeving in de onderzoeksgebieden. We onderzoeken bijvoorbeeld mogelijke geluidhinder, luchtverontreiniging, effecten op de natuur en effecten op het landschap. We beschrijven de resultaten van deze onderzoeken in het Milieueffectrapport.

Integrale Effectenanalyse

De IEA geeft, naast milieueffecten, ook een overzicht van de andere effecten van de kerncentrales. Dat betreft de omgeving, techniek, kosten en toekomstvastheid (zoals de impact op andere ruimtelijke ontwikkelingen). U leest meer over deze thema's in de concept NRD. Voor elk thema kijken we naar verschillen tussen de gebieden. In de IEA vindt u straks het resultaat van de beoordeling op effecten.

Ontwerp Voorkeursbeslissing

De ministers van KGG en VRO nemen een voorlopig besluit over de locatie voor de twee nieuwe kerncentrales. Dat doen ze op basis van het plan-milieueffectrapport en de Integrale Effectenanalyse.

In deze stap kunt u over het volgende een zienswijze indienen:

- Zijn de onderzoeken juist en volledig uitgevoerd en zijn de effecten op een goede manier beoordeeld?
- Zijn de locatieafweging en de conclusies over de onderzoeksresultaten voldoende onderbouwd?

Meedenken over participatie en communicatie

Misschien heeft u ideeën over hoe we belanghebbenden nog beter kunnen betrekken. Uw feedback op participatie en communicatie is voor ons van grote waarde. Tijdens de publicatie van de documenten in de Projectprocedure kunt u ook uw mening delen over participatie. Uw mening en ervaring helpt ons om het participatie- en communicatieproces beter af te stemmen op uw behoeften. Wij zullen het proces tussentijds evalueren. En aanpassen waar dat nodig is.

Waarover kunt u niet meedenken?

Sommige besluiten over de komst van twee nieuwe kerncentrales zijn al genomen. Over deze besluiten kunt u niet meedenken in deze procedure:

- In de Projectprocedure kunt u niet meedenken of er twee nieuwe kerncentrales komen. Ook is al bepaald dat de twee kerncentrales gebouwd worden op één locatie.

- U kunt ook niet meedenken over welke soort kerncentrales er komen. Er is gekozen voor Type III+ generatoren, die elk een vermogen kunnen leveren van meer dan 1000 megawatt (MW).
- In deze Projectprocedure kunt u niet meedenken over andere projecten rondom kernenergie. Zoals het langer openhouden van de bestaande kerncentrale in Borssele en een aanpak voor kleine modulaire reactoren (*Small Modular Reactors*, SMRs). Op www.overkernenergie.nl leest u meer over deze projecten en hoe u daarover kunt meedenken.

Wie kan participeren?

Iedereen die dat wil, kan participeren. De Rijksoverheid streeft er naar zo veel mogelijk verschillende belanghebbenden te spreken. Het maakt niet uit of u wel of niet in een onderzoeksgebied woont of gevestigd bent, of op een andere manier een belang heeft.

Als u in het buitenland woont of gevestigd bent, kunt u ook reageren op de verkenningsfase van de Projectprocedure. Belanghebbenden binnen een straal van 1.000 kilometer van de locaties die worden onderzocht mogen formeel reageren. Ook mensen die niet Nederlands zijn. Daarom publiceren we de belangrijke documenten, zoals dit plan, ook in het Engels, Duits en Frans.

Hoe kunt u participeren?

Er zijn verschillende mogelijkheden om mee te denken. We sluiten zo veel mogelijk aan bij de behoefte van de belanghebbenden.

1. Reactie of zienswijze in de Projectprocedure

Tijdens de drie stappen in de verkenningsfase van de Projectprocedure gaan steeds documenten *ter inzage*. U kunt deze documenten lezen en hier formeel op reageren door een reactie of zienswijze in te dienen. Hierin laat u uw mening weten. Dat kan op drie verschillende manieren:

Digitaal

Op www.overkernenergie.nl vindt u een link naar de webpagina waar u een reactie of zienswijze achter kunt laten.

Per post

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Nieuwbouw Kerncentrales
 Postbus 111
 9200 AC Drachten

Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden?
 Dan sturen wij u per brief een ontvangstbevestiging.

Mondeling

Voor het opnemen van mondelinge reacties is er tijdens de bewonersavonden (zie hieronder bij punt 4) een notulist aanwezig.

Ook kunt u op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur bellen met Bureau Energieprojecten op 088 042 47 47.

2. Webinar

Een webinar is een online informatiebijeenkomst. U kunt deze vanuit huis bijwonen of later terugkijken. Tijdens een webinar vertellen medewerkers van de Rijksoverheid over de Projectprocedure. Over de stap en documenten die op dat moment *ter inzage* liggen. U kunt hierover via een chatfunctie vragen stellen. Sommige vragen worden live beantwoord vanuit de studio of in de chat. Vragen die we niet meteen kunnen beantwoorden, voorzien we later van een antwoord op www.overkernenergie.nl. Voor iedere stap in de verkenningsfase van de Projectprocedure wordt een webinar georganiseerd.

3. Contactformulier op onze website

U kunt contact met ons opnemen via het contactformulier op www.overkernenergie.nl. Een medewerker van de Rijksoverheid zal dan op uw reactie reageren.

Extra participatie in de regio's

Naast bovenstaande algemene participatiemogelijkheden, organiseert de Rijksoverheid aanvullende gesprekken en activiteiten.

4. Bewonersavonden

De Rijksoverheid organiseert bewonersavonden. Hier kunt u in gesprek over het project. U kunt terecht om uw vragen, zorgen, mening en ideeën te delen. Zo halen we op wat er bij u leeft. En wat u belangrijk vindt. Deze informatie nemen we mee in het proces. Op www.overkernenergie.nl vindt u een overzicht van data en locaties waarop bewonersavonden worden georganiseerd.

Bij een bewonersavond is ook een notulist aanwezig. Bij deze notulist kunt u een reactie of zienswijze indienen over één van de onderzoeken in de procedure. U krijgt dan een formele reactie van de Rijksoverheid.

5. Presentaties tijdens bijeenkomsten

Soms leven er vragen of zorgen of zijn er ideeën bij specifieke groepen. Bijvoorbeeld bij bedrijven, belangenorganisaties of regionale overheden. Op verzoek kunnen we een informatiebijeenkomst organiseren, waarbij we een presentatie geven en in gesprek gaan.

6. Structurele gesprekken

De Rijksoverheid gaat ook structureel in gesprek met (vertegenwoordigers van) verschillende groepen belanghebbenden. Zoals natuur- en milieuorganisaties en bewonersorganisaties. We doen

dit aan de hand van verschillende thema's, zoals ruimtelijke ordening, natuur, milieu en landschap, gezondheid en veiligheid, en economie en energietransitie.

7. Mobiel informatiepunt

Om zoveel mogelijk mensen te bereiken, zet de Rijksoverheid op sommige plekken een mobiel informatiepunt in. Bijvoorbeeld waar mensen samenkomen, zoals een markt, buurthuis of de bibliotheek. U kunt hier op een laagdrempelige manier in gesprek over de bouw van twee nieuwe kerncentrales. En uw vragen, zorgen, mening of ideeën delen met medewerkers van de Rijksoverheid. Op www.overkernenergie.nl leest u wanneer het mobiele informatiepunt bij u in de buurt is.

8. Direct contact met de omgevingsmanager

Voor Zeeland, de Maasvlakte en de Eemshaven heeft de Rijksoverheid omgevingsmanagers aangesteld. De omgevingsmanagers zijn in direct contact met bewoners, bedrijven, overheden en andere belangenorganisaties. U kunt hen bereiken via contact. kernenergie@minezk.nl.

Regionaal maatwerk

De Rijksoverheid onderzoekt locaties in verschillende gebieden.

Sloegebied en Terneuzen:

In het Sloegebied en Terneuzen in Zeeland onderzoeken we drie locaties: het EPZ-terrein in Borssele, het voormalig Thermphos-terrein in Vlissingen en de Mosselbanken/ Paulinapolder in Terneuzen.

In 2022 heeft het kabinet Rutte IV Borssele aangewezen als politieke voorkeurslocatie voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Hierdoor kon – gericht op het EPZ-terrein naast de bestaande kerncentrale – parallel aan de Projectprocedure al een aantal onderzoeken van start gaan. Drie mogelijke bouwers van kerncentrales deden onderzoek naar de technische haalbaarheid en de fysieke inpassing op deze locatie. De uitkomsten van deze onderzoeken worden grotendeels ook gebruikt voor de andere locaties.

De gemeente Borssele kon hierdoor ook al een participatietraject opstarten, met regelmatige gesprekken met bewoners, bedrijven, organisaties en overheden. Ook is in Borssele op 4 juli 2024 het vaste Infopunt Energie Zeeland geopend. Het Infopunt is bedoeld om de inwoners van Zeeland te informeren over de diverse energieprojecten die in de regio plaatsvinden. Inwoners kunnen hier hun meningen, zorgen en ideeën bespreken. Medewerkers van de ministeries van Klimaat en Groene Groei en Infrastructuur en Waterstaat, Hynetworkservices (Gasunie), TenneT, provincie Zeeland en de gemeente Borssele bemensen het infopunt.

Het aanwijzen van Borssele als voorkeurslocatie door het kabinet betekent niet dat de kerncentrales definitief in Borssele komen. Alle locaties worden gelijkwaardig onderzocht en afgewogen. De minister van Klimaat en Groene Groei en de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening zullen op basis van deze informatie een locatie kiezen.

Binnen het Sloegebied wordt ook de locatie waar voorheen het bedrijf Thermphos was gevestigd onderzocht als mogelijke locatie voor de nieuwbouw van twee kerncentrales. En op 11 september 2024 is ook de gemeente Terneuzen in beeld gekomen voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales, omdat daar een aansluiting op het hoogspanningsnet is gepland. Hier wordt de locatie Mosselbanken en de naastgelegen Paulinapolder bij Biervliet onderzocht.

De gemeente Borssele en de Provincie Zeeland hebben initiatief genomen voor een participatietraject. Het participatietraject van de gemeente Borssele met haar inwoners resulteerde in een breed voorwaardenpakket voor alle grote energieprojecten in de regio, waaronder twee nieuwe kerncentrales. In het provinciale traject hebben inwoners en belanghebbenden voorwaarden opgesteld voor de mogelijke komst van twee nieuwe kerncentrales. Beide pakketten zijn een start voor het gesprek om te komen tot een (voorlopig) Rijk Regio Pakket.

Na de zomer van 2025 starten ook de gemeenten Vlissingen en Terneuzen met een eigen participatietraject om samen met hun inwoners te voorwaarden en kansen vast te stellen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de kennis die is opgedaan bij het eerdere participatietraject van de gemeente Borssele. In 2026 zal het ministerie van Klimaat en Groene Groei samen met de provincie Zeeland, en de gemeenten Borssele, Vlissingen en Terneuzen een voorlopig Rijk-Regiopakket opstellen dat tegelijkertijd met de ontwerp voorkeursbeslissing (de locatiekeuze) wordt gepubliceerd. Dit pakket is bedoeld om de impact op de leefomgeving te verminderen en een impuls te geven aan de regio indien de kerncentrales in Zeeland gebouwd worden. Als de kerncentrales in een andere regio worden gebouwd, dan wordt dit proces daar vervolgd, waarbij kan worden voortgebouwd op deze aanzet.

Maasvlakte II

De Maasvlakte ligt direct aan de Noordzee en maakt als industriegebied deel uit van de Rotterdamse haven. We onderzoeken geen locatie op Maasvlakte I, omdat de beschikbaarheid van koelwater in het midden van het havengebied ongunstig is. We onderzoeken wel een locatie op Maasvlakte II, de Alexiahaven.

Het participatieproces in deze regio is later op gang gekomen dan in Borsele. Uit gesprekken met belanghebbenden op de Maasvlakte blijkt dat het aanwijzen van Borsele als voorkeurslocatie ervoor heeft gezorgd dat het beeld is ontstaan dat Borsele ook de definitieve locatiekeuze wordt. Bewoners, bedrijven, organisaties en overheden waren daardoor aanvankelijk minder betrokken bij de projectprocedure en voelden minder urgentie. Dat is veranderd toen duidelijker werd welke locaties worden onderzocht. De Rijksoverheid zet zich ervoor in alle de belanghebbenden actief en gelijkwaardig te betrekken bij de onderzoeken, dus ook op en rond de Maasvlakte.

Eemshaven

In de regio Eemshaven is het omgevingsproces recent opgestart, omdat de Eemshaven pas in februari 2025 is toegevoegd als zoekgebied. In de Eemshaven onderzoeken we drie locaties.

De Rijksoverheid is zich ervan bewust dat de ontwikkeling van nieuwe (energie)projecten die lokaal veel impact hebben gevoelig ligt in de provincie Groningen. De Tweede Kamer, Provinciale Staten van Groningen en de gemeenteraad van Het Hogeland hebben zich via moties uitgesproken tegen de Eemshaven als locatie voor nieuwe kerncentrales. Toch moeten we de Projectprocedure zorgvuldig doorlopen. Om een juridisch houdbaar locatiebesluit te nemen, kunnen we de Eemshaven niet uitsluiten. Dat betekent dat we in onze onderzoeken alle locaties meenemen die mogelijk geschikt zijn voor de komst van twee kerncentrales. Daarom doorlopen we ook in dit gebied een zorgvuldige participatieprocedure, waarbij we belanghebbenden gelijkwaardig betrekken.

Wanneer kunt u participeren?

U kunt op elk moment tijdens de verkenningfase van de Projectprocedure uw inbreng leveren. De Rijksoverheid voert doorlopend gesprekken. En organiseert allerlei participatieactiviteiten. De omgevingsmanagers zijn goed bereikbaar.

Op de website www.overkernenergie.nl leest u meer over de participatiemomenten. Bijvoorbeeld wanneer een bewonersavond plaatsvindt. Of wanneer het mobiele informatiepunt bij u in de buurt is. Op deze website leest u ook wanneer officiële documenten ter inzage worden gelegd.

Wat wordt er met uw inbreng gedaan?

De Rijksoverheid leest alle reacties die binnenkomen via alle hierboven genoemde mogelijke manieren. En beoordeelt dan of en hoe de ideeën worden meegenomen in de Projectprocedure.

- Als u een zienswijze of reactie indient ontvangt u een ontvangstbevestiging. We publiceren een Reactienota. Dat is een document met daarin alle reacties die zijn binnengekomen. Met daarop een reactie van de Rijksoverheid. Hierin kunt u teruglezen hoe we reacties en zienswijzen meenemen in de onderzoeken of in onze communicatie. Uw reactie blijft anoniem. Uw naam zal niet terugkomen in het document.
- Ook uw inbreng tijdens bewonersavonden, webinars, gesprekken en andere bijeenkomsten nemen wij mee in de procedure. In de verslagen die wij hiervan maken, leest u wat er met uw inbreng wordt gedaan. We publiceren deze (geanonimiseerde) verslagen op onze website www.overkernenergie.nl.
- We kunnen uw inbreng ook meenemen in (voorlopige) afspraken die het Rijk en de Regio gaan maken.
- Op uw inbreng via het contactformulier of direct contact met de omgevingsmanager ontvangt u een persoonlijke terugkoppeling.
- Ideeën over het participatieproces zelf, nemen wij mee bij de verdere vormgeving van dit proces.

3 Communicatie

De Rijksoverheid communiceert actief over het proces rond de komst van de twee nieuwe kerncentrales en over de participatiemomenten. Dat doen we op verschillende manieren. In dit hoofdstuk leest u waarom en hoe wij u op de hoogte houden.

Doel en doelgroep

Met communicatie wil de Rijksoverheid twee dingen bereiken:

- We verstrekken voldoende, duidelijke informatie. Zodat u kennis opdoet en een mening kunt vormen over twee nieuwe kerncentrales en het proces om te komen tot een locatiekeuze. Dat is belangrijk om goed te kunnen participeren.
- We houden u op de hoogte van de participatiemomenten. Zodat u weet hoe en wanneer u kunt participeren.

Doelgroep

De Rijksoverheid wil iedereen bereiken die mogelijk mee zou willen denken over de locatiekeuze van de twee nieuwe kerncentrales. Het gaat om een mix van mensen met verschillende kenmerken, vaardigheden, achtergronden en ervaringen. Niet iedereen is op dezelfde manier te bereiken. Daarom zet de Rijksoverheid verschillende communicatiemiddelen en kanalen in.

Hoe blijft u op de hoogte?

We zorgen voor regelmatige updates via onze communicatiekanalen, zodat u altijd op de hoogte bent van de laatste ontwikkelingen en belangrijke participatiemomenten. Zie hieronder de verschillende kanalen.

1. Website

Op onze website www.overkernenergie.nl staat veel informatie over kernenergie, over de Projectprocedure en het participatieproces. Via berichten op deze website houden we u op hoogte van het laatste nieuws over de plannen rondom kernenergie.

Er is ook algemene informatie te vinden. Over wat kernenergie is en hoe een kerncentrale werkt. Of wat we doen met radioactief afval en welke nucleaire installaties Nederland nog meer heeft. U kunt informatieveideo's vinden en lezen wat we nog meer doen om de bouw van twee nieuwe kerncentrales voor te bereiden. Op onze website vindt u ook een contactformulier.

2. Digitale nieuwsbrief

Via onze website www.overkernenergie.nl kunt u zich abonneren op onze digitale nieuwsbrief. Dan ontvangt u elk kwartaal een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in uw mailbox.

3. De krant

We kondigen nieuwe stappen in de Projectprocedure aan via een advertentie in het Algemeen Dagblad. Ook organiseren we briefings voor landelijke en regionale media. Hierin geven we een toelichting op actuele ontwikkelingen.

In de gebieden waar we locaties onderzoeken, kondigen nieuwe stappen in de Projectprocedure ook aan in de huis-aan-huisbladen die daar verschijnen.

4. Social media

Bent u actief op social media? Dan kunt u de social accounts van het ministerie van KGG volgen op X, LinkedIn en Instagram. We brengen u via deze accounts op de hoogte van belangrijke momenten in de Projectprocedure.

X	LinkedIn	Instagram
@MinisterieKGG @MinisterKGG	@Ministerie van Klimaat en Groene Groei @Sophie Hermans	@MinisterieKGG @MinisterKGG

5. Kamerbrieven

Wanneer er belangrijke ontwikkelingen zijn over de nieuwbouw van twee kerncentrales, stuurt Minister Hermans een brief naar de Tweede Kamer. We noemen dit een kamerbrief. Kamerbrieven zijn bedoeld om de Tweede Kamer te informeren. Als u benieuwd bent naar het onderwerp en hier graag meer over wil lezen, zijn kamerbrieven goede en uitgebreide bronnen. Kamerbrieven zijn te lezen op de website van de Tweede Kamer, www.tweedekamer.nl. We publiceren de kamerbrieven ook op www.overkernenergie.nl.

Mocht er een aanvullende communicatiebehoefte zijn, dan horen wij dat graag. Dan kijken we hoe we hierin vanuit de Rijksoverheid kunnen voorzien.

4 Vervolg

In dit participatie-en communicatieplan heeft u gelezen over het onderzoek van de Rijksoverheid naar geschikte locaties voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales in Nederland. Waar u binnen dit onderzoek over mee kunt denken, en hoe u hierover op de hoogte wordt gehouden. Wat zijn de volgende stappen?

Hoe verder?

De ministers van Klimaat en Groene Groei en Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening stellen in de derde stap van de verkenningsfase van de Projectprocedure de voorkeurslocatie vast.

Daarna begint een nieuwe fase: de planuitwerkingsfase. In deze fase gaan we de voorkeurslocatie in meer detail onderzoeken en wordt er meer bekend over hoe het ontwerp van de centrales en over hoe er gebouwd kan worden. We doorlopen het tweede deel van de Projectprocedure en stellen een nieuw Milieueffectenrapport op: het project-MER. Ook hierbij is weer participatie mogelijk.

Uiteindelijk wordt één projectbesluit vastgesteld via de projectprocedure. Hierna kan de bouw van de kerncentrales starten.

Meer weten?

Wilt u meer weten over kernenergie en de komst van nieuwe kerncentrales? Of bent u benieuwd naar de andere projecten rondom kernenergie? U kunt hier meer over lezen op www.overkernenergie.nl.

Begrippenlijst

Communicatie. De manier waarop de Rijksoverheid u op de hoogte houdt, zodat u voldoende kennis kunt opdoen en over de juiste informatie beschikt om zo goed uw mening te kunnen vormen over de komst van de twee nieuwe kerncentrales. Daarnaast ontvang u informatie over hoe en wanneer u kunt meedenken.

Integrale Effectenanalyse (IEA). Voor de IEA worden verschillende onderdelen onderzocht, namelijk milieu, omgeving, techniek, toekomstvastheid (relatie tot andere ruimtelijke ontwikkelingen) en kosten. De resultaten van de IEA vormen de basis van de informatie die helpt bij het nemen van een weloverwogen beslissing over de beste locatie voor kerncentrales.

Milieueffectenrapport (plan-MER). In dit rapport wordt beschreven wat de gevolgen van het project zijn voor het milieu. Het plan-MER wordt opgesteld om een weloverwogen beslissing te nemen over de voorkeurslocatie, die rekening houdt met de impact op het milieu.

(concept) Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De tweede stap van de verkenningsfase van de Projectprocedure. Dit is het onderzoeksplan waarin wordt omschreven welke locaties de Rijksoverheid onderzoekt voor de mogelijke komst van twee kerncentrales. En welke effecten de Rijksoverheid voor deze locaties in beeld brengt.

Participatie. Met participatie bedoelen we dat iedereen die dat wil – bewoners, bedrijven, overheden en andere organisaties – kan meedenken.

Projectprocedure. De Projectprocedure is vastgelegd in de Omgevingwet en wordt doorlopen om een geschikte locatie te kiezen voor nieuwe kerncentrales. De Projectprocedure bestaat uit twee fases: de verkenningsfase, waarin we komen tot een voorkeurslocatie, en de planuitwerkingsfase, waarin we verder onderzoek doen op de voorkeurslocatie.

Reactienota. Een document met daarin alle reacties die zijn binnengekomen op een stap in de Projectprocedure. Met daarop een reactie van de Rijksoverheid. Hierin kunt u teruglezen hoe we reacties en zienswijzen meenemen in de onderzoeken of in onze communicatie.

Toegankelijkheid. De Nederlandse samenleving bestaat uit een mix van mensen met verschillende kenmerken, vaardigheden, achtergronden en ervaringen. De Rijksoverheid wil dat iedereen kan meedoen in die samenleving. Daarom maken we onze participatie en communicatie voor iedereen zo laagdrempelig mogelijk.

Toekomstvastheid. Hoofdstuk in de Integrale Effectenanalyse waarin de impact van de komst van twee nieuwe kerncentrales in relatie tot andere ruimtelijke ontwikkelingen wordt beschreven.

Terinzagelegging. Tijdens de drie stappen in de Projectprocedure gaan steeds documenten ter inzage. U kunt deze documenten lezen en hier formeel op reageren door een reactie of zienswijze in te dienen. Hierin laat u uw mening weten.

(Ontwerp) Voorkeursbeslissing. Op basis van de IEA en het plan-MER maken de ministers van Klimaat en Groene Groei en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening een voorkeursbeslissing. De voorkeursbeslissing is de locatie die verder onderzocht wordt voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales.

Voornemen en Voorstel voor Participatie. De eerste stap van de verkenningsfase van de Projectprocedure. Hierin werd het project aangekondigd. En werd beschreven hoe de Rijksoverheid in de Projectprocedure participatie wil organiseren.

Zienswijze. De formele reactie die u kunt geven op documenten die ter inzage gaan tijdens de verschillende stappen van de Projectprocedure.

Bijlage I Stakeholderoverzicht

De Rijksoverheid vindt het belangrijk dat iedereen die dat wil – bewoners, bedrijven, overheden en andere organisaties – kan participeren in het proces rondom de locatiekeuze voor twee nieuwe kerncentrales.

We onderscheiden hierbij de volgende stakeholdergroepen:

1. Bewoners

- Individuele bewoners
- Dorpsraden en bewonerscommissies
- Belangengroepen van bewoners

2. Overheden en publieke ondernemingen:

- Tweede Kamer / kabinet
- Ministeries: KGG, VRO, I&W & Defensie
- Provincies
- Gemeenten
- Waterschappen
- Rijkswaterstaat
- Drinkwaterbedrijven

3. Energie- en warmtesector:

- Netbeheerders (o.a. TenneT, Gasunie)
- Energieproducenten en leveranciers
- Warmtebedrijven

4. Bedrijfsleven:

- Havenbedrijven
- Industriebedrijven en hun belangenorganisaties
- Agrarische sector en landbouworganisaties
- Regionale ontwikkelingsmaatschappijen

5. Onderzoeksinstituten:

- Universiteiten en kennisinstituten
- Adviesbureaus

6. Recreatie, natuur en erfgoed:

- Natuur- en milieuorganisaties
- Erfgoedinstellingen
- Recreatie- en toerismesector
- Internationale organisaties en grensoverschrijdende stakeholders

Bijlage II Samenvatting participatieactiviteiten vanaf Voornemen en Voorstel voor Participatie

De verkenningsfase van de Projectprocedure startte begin 2024 met de publicatie van het Voornemen en Voorstel voor Participatie (VenP). Dit document lag tussen 23 februari en 4 april 2024 ter inzage. Iedereen die dat wilde - bewoners, bedrijven, overheden en andere organisaties – kon hierop reageren. Er kwamen 1.374 reacties binnen. Deze reacties leidden tot enkele procesmatige toevoegingen en verdere specificaties in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (cNRD).

In Zeeland en rond de Maasvlakte werden verschillende gesprekken opgestart en geïntensiveerd. In de regio Eemshaven werden de eerste gesprekken later opgestart. Hieronder leest u meer over de participatie-inzet van de Rijksoverheid sinds de start van de Projectprocedure.

Slogebied en Terneuzen

Tijdens de periode van terinzagelegging van het VenP werden twee bewonersavonden georganiseerd in de regio, in Heinkenszand en Terneuzen.

In Borssele werd op 4 juli het Infopunt Energie Zeeland geopend. Het Infopunt is opgericht om de inwoners van Zeeland te informeren over de diverse energieprojecten die in de regio plaatsvinden. Van de aanleg van de nieuwe 380 kV-verbinding tot een waterstofnetwerk en van de mogelijke komst van twee nieuwe kerncentrales tot ammoniakopslag. Wekelijks is bij het Infopunt een medewerker van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei aanwezig om bezoekers te woord te staan over kernenergie.

De Rijksoverheid heeft presentaties gegeven voor Zeeuwse gemeenteraden en de provincie. Ook zijn er gesprekken geweest met het Havenbedrijf. Er werd een omgevingsmanager aangesteld die in de regio met verschillende partijen in gesprek gaat over de mogelijke komst van twee kerncentrales. De omgevingsmanager sluit ook altijd aan bij bijeenkomsten van de dorpsraden van de Sloedorpen.

Op 11 maart 2025 werden de eerste gesprekken georganiseerd met vertegenwoordigers van verschillende groepen belanghebbenden. Hierbij stonden de thema's ruimtelijke ordening, gezondheid en veiligheid, natuur, milieu en landschap, en economie en energietransitie centraal. Deze sessies vormen het startpunt voor structurele gesprekken met deze groepen. Op www.overkernenergie.nl leest u de verslagen van deze gesprek.

Maasvlakte

Tijdens de periode van terinzagelegging van het VenP werden twee bewonersavonden georganiseerd in de regio, in Oostvoorne en Vlaardingen.

De Rijksoverheid heeft presentaties gegeven voor de gemeenten Oostvoorne, Midden-Delfland, Westland en Rotterdam. Ook zijn er presentaties gegeven aan de provincie, en een webinar voor bedrijven in de Maasvlakte. De Rijksoverheid heeft gesprekken gevoerd met het Havenbedrijf. En er werd een omgevingsmanager aangesteld die in de regio met verschillende partijen in gesprek gaat over de mogelijke komst van twee kerncentrales.

Borssele heeft al veel kennis en ervaring opgedaan. De Rijksoverheid faciliteert de kennisuitwisseling tussen Borssele en de regio Maasvlakte.

Op 6 maart 2025 werden rondetafelgesprekken georganiseerd met vertegenwoordigers van verschillende groepen belanghebbenden. Hierbij stonden de thema's ruimtelijke ordening, gezondheid en veiligheid, natuur, milieu en landschap, en economie en energietransitie centraal. Deze sessies vormen het startpunt voor structurele gesprekken met deze groepen.

Eemshaven

Eemshaven is vanaf februari 2025 onderdeel van de Projectprocedure. Sindsdien zijn gesprekken gevoerd met gemeente het Hogeland en Eemshaven, en de Provincie. Daarbij hebben zij aangegeven kritisch mee te kijken in de Projectprocedure en de daarbij horende participatie. En dat de verantwoordelijkheid van de procedure geheel van het Rijk is. Wel zijn er werkafspraken gemaakt. Er worden ook gesprekken gevoerd met het Havenbedrijf en de gebruikers en eigenaren van de grond die in de zoeklocaties vallen.

Het ministerie zal zich de komende maanden inspannen om ook andere belanghebbenden (bewoners, bedrijven en andere organisaties) zorgvuldig te informeren en te betrekken. Onder meer met rondetafelgesprekken en een bewonersavond.

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag

Mei 2025 | Publicatie-nr. 0525-031